

LIETUVOS VALSTIEČIŲ IR ŽALIŲJŲ SĄJUNGA ŠEŠĖLINĖ VYRIAUSYBĖ

Gedimino pr. 28, Vilnius, tel. +370 619 14335, el. p. seseline.vyriausybe@lvzs.lt

Projektas

NUTARIMAS

DĖL STAMBULO KONVENCIJOS RATIFIKAVIMO

2021-03-24, Nr.

Vilnius

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos šešėlinė Vyriausybė,

pažymėdama, kad apsauga nuo visų formų smurto, užtikrinant, kad smurtautojai sulauktų atsakomybės, moterų diskriminacijos naikinimas, minties laisvės bei kitų žmogaus teisių užtikrinimas – tikslai, kurių siekia ir turi siekti demokratinė visuomenė;

atkreipdama dėmesį, kad Stambulo konvencija į Lietuvos teisės sistemą neatneša jokių naujų ir Lietuvos teisės sistemai nežinomų moters nuo smurto apsaugos priemonių, nes Lietuva nacionalinėje teisėje jau turi moterų ir vyrų lygybę įtvirtinančius, diskriminaciją naikinančius, kelią smurtui užkertančius teisės aktus. Mūsų šalyje užtikrintas baudžiamosios atsakomybės taikymas smurtaujantiems asmenis, o nukentėjusiems yra prieinamos ir civilinės teisės teikiamos teisinės gynybos priemonės. Lietuvoje teisė ne tik draudžia priverstines santuokas, moterų lytinių organų žalojimą, seksualinę prievartą, priverstinį nėštumo nutraukimą ir sterilizaciją, nusikaltimus prieš moteris, paremtus „garbe“, bet ir daugelis šių dalykų – kultūriškai ir remiantis ilgamečiais papročiais Lietuvos teritorijoje nebuvo priimtini ar pasitaikantys;

primindama, kad Lietuva yra aktyvi Europos žmogaus teisių, Jungtinių Tautų konvencijos dėl visų formų diskriminacijos moterims panaikinimo bei visos eilės kitų tarptautinių susitarimų žmogaus teisių srityje, kurie taip pat kuria žmogaus apsaugos nuo smurto ir diskriminacijos mechanizmus, dalyvė;

pastebėdama, kad Stambulo konvencija neišspręs, deja, bet iki šiol Lietuvoje pasitaikančių, pagalbos smurtą patyrusioms moterims sistemos problemų: psichologinės pagalbos prieinamumo smurtą patyrusioms moterims, krizių centrų trūkumo, prevencinių programų smurtaujantiems asmenims stygiaus ir pan. Šias problemas gali spręsti ryžtingi valstybės valdžios veiksmai, tobulinant pagalbos sistemą ir teikiant jai deramą finansavimą;

LIETUVOS VALSTIEČIŲ IR ŽALIŲJŲ SAJUNGA ŠEŠĖLINĖ VYRIAUSYBĖ

Gedimino pr. 28, Vilnius, tel. +370 619 14335, el. p. seseline.vyriausybe@lvzs.lt

pažymėdama, kad Stambulo konvencija neeliminuoja bei nesukuria prielaidų eliminuoti ir dažniausiai pasitaikančių smurto priežasčių, o pastarųjų eliminavimas yra viena svarbiausių ir efektyviausių kovos su smurtu priemonių;

atkreipdama dėmesį, kad socialinių reikalų ir darbo ministerijos užsakymu atliktų tyrimų duomenimis daugiau kaip pusė Lietuvoje smurtą patyrusių moterų nurodo, jog smurtautojas buvo apsvaigęs nuo alkoholio;

konstatuodama, kad Stambulo konvencija, realiai ir tiesiogiai neprisidėdama prie smurto mažinimo Lietuvoje, į Lietuvos nacionalinę teisės sistemą įneštą prieštaringą sąvoką „socialinė lytis“ arba „lytis socialiniu aspektu“ (angl. k. gender), kuri reiškia, kad lytis teisės sistemoje būtų pradėta traktuoti, kaip „socialiai susiformavę vaidmenys, elgsena, veikla ir bruožai, kuriuos tam tikra visuomenė laiko tinkamais moterims ir vyrams“. Taigi, pagal konvencijoje pateiktą „gender“ apibrėžimą žmogaus raiška tampa jo lytį apsprendžiančiu požymiu, kas disonuoja ir su kitais anksčiau Lietuvos prisiimtais įsipareigojimais, pvz. Jungtinių Tautų konvencija, vadinama „Romos statutu“, kuri nurodo, kad sąvoka „gender“ reiškia „abi visuomenės lytis, vyrus ir moteris. Sąvoka „lytis“ jokios kitos reikšmės, išskyrus minėtąją, neturi“;

pabrėždama, kad Stambulo konvencija apeliuoja į valstybių pareigą užtikrinti švietimą, mokant „nestereotipinių „gender“ vaidmenų“, o taip pat reikalauja panaikinti tradicijas ar papročius, kurie susiję su „stereotipiniais“ vyrų ar moterų vaidmenimis. Tai taptų iššūkiu ugdant tradicinės šeimos vertybes ir mokant jaunąją kartą atsakingai prisiimti tėvo bei motinos vaidmenis, kuriems Lietuvos tradicijos ir papročiai suteikia ypač didelę reikšmę ir kurie Stambulo konvencijos prasme yra „stereotipiniai“ vaidmenys daugelio iš mūsų šeimose;

įvertindama, kad absoliuti dauguma (68 proc.) Lietuvos gyventojų pasisako už tai, kad valstybėje turėtų būti stiprinama ir remiama tradicinė, vyro ir moters, šeima, kuri augina vaikus,

r a g i n a Seimą:

neratifikuoti Stambulo konvencijos;

įvertinant piktnaudžiavimo alkoholiu reikšmę smurtinio elgesio atsiradimui, nesvarstyti alkoholio prieinamumo mažinimo priemonių panaikinimo teisės aktų. Juolab, kad net ir palaipsniui mažėjant alkoholio suvartojimui, alkoholio suvartojimas Lietuvoje dar yra reikšmingai didesnis (2019 m. – 11,1 l absoliutaus alkoholio vienam vyresniam nei 15 metų gyventojui), nei Europos regiono vidurkis (2019 m. – 9,6 l absoliutaus alkoholio vienam vyresniam nei 15 metų gyventojui);

k r e i p i a s i į Vyriausybę kviesdama:

užtikrinti realią ir efektyvią smurto atsiradimo priežasčių prevenciją, skiriant tam pakankamai lėšų bei peržiūrint neveikiančias ar neefektyviai veikiančias programas bei priemones;

LIETUVOS VALSTIEČIŲ IR ŽALIŲJŲ SAJUNGA ŠEŠĖLINĖ VYRIAUSYBĖ

Gedimino pr. 28, Vilnius, tel. +370 619 14335, el. p. seseline.vyriausybe@lvzs.lt

užtikrinti realią ir efektyvią pagalbą smurtą patyrusioms moterims, skiriant tam pakankamai lėšų bei peržiūrint neveikiančias ar neefektyviai veikiančias programas bei priemones;

bei p r i m e n a,

kad neįvertinus didelės dalies žmonių nuomonės priimti prieštaringi sprendimai nėra tvarūs, o tai, pasikeitus politinių jėgų pusiausvyrai, lemtų mūsų siekį denonsuoti Stambulo konvenciją.

Šešėlinis Ministras Pirmininkas

Ramūnas Karbauskis